

extra museumscip aan te werken voor een reeks vrijwilg kopen. Zo kon de vzw enkele helpers. In die tijd ontbrak het ook neer wat geld op. In eik was ook nood aan een drankje en vijftigers. Ze komen allebei uit wie wil nu nog op een spits stopte, was hij pas 52 jaar.

Benoemd tot erelid van Watererfgoed Vlaanderen Pioniers Watererfgoed gehuldigd

LILLO - In het schilderachtige Lillo - Fort benoemde Watererfgoed Vlaanderen elf watererfgoedpioniers tot erelid van de vereniging. Ze hebben zich allen op een of andere wijze al zeer vroeg ingezet voor het behoud van het Watererfgoed in Vlaanderen.

● **Walter De Buck (midden) tijdens het overbrengen van de 'Gentse Barge' naar de haven van Gent.** FOTO THEO FRISON

Door Theo Frison
Enkele van de nieuwe ereleden waren echt door hun taak nauw verbonden bij het beschermen van het 'Watererfgoed', lang voor die benaming werd gebruikt. Voor de hand liggend daarbij was Alex De Vos, de vroegere conservator van het Koninklijke Scheepvaartmuseum te Antwerpen. Enerzijds besteedde hij in de verzameling van het museum veel aandacht aan de binnenvaart en aan de Belgische bijdrage tot de ontwikkeling van de scheepvaart. Maar ook onder de oude afdaken langs de Schelde bouwde hij een verzameling op van oude schepen, waarbij ook de binnenschepen niet konden ontbreken. Zo werd een oud binnenschip er omgetoverd tot een permanente tentoonstellingsruimte, die het museum ruimte bood voor tijdelijke tentoonstellingen. Watererfgoed Vlaanderen prees Alex De Vos ook voor zijn wetenschappelijke studies in verband met het Antwerpse en Vlaamse Watererfgoed. Hij zorgde er ook voor dat het Scheepvaart-

museum onderzoekers aanmoedigde door het ter beschikking stellen van een uitgebreide gespecialiseerde bibliotheek. Bij de gevierden ook Bert Anciaux, wgens zijn bijdragen tot de totstandkoming van het Decreet Varend Erfgoed van 29 maart 2002 en voor zijn bijdrage aan het project tot de bouw van een replica van de Belgica. Gustaaf Asaert werd gehuldigd voor zijn toonaangevende studies over scheepvaart- en havengeschiedenis.

Gentse Barge

De ereleden op een rijtje.
- **Walter De Buck** was samen met de Gentse havenkapitein Maurice De Wilde de drijvende kracht achter de bouw door jonge werklouzen van de replica van de 'Gentse Barge'. Zelf stond hij in voor al het beeldhouwwerk op het schip. In Loods 13 begon hij ook met een beeldhouwerscollectief. Daar werden ook houten vaartuigen gebouwd.

- **Greta Devos** leverde talrijke bijdragen tot de studie en popula-

risering van de Antwerpse haven-geschiedenis, werkte mee aan enkele monumentale werken, zoals het door Fernand Huts van de Katoen Natie gesponsorde werk over de Antwerpse Naties.

- **Kapitein Robert Ghijs** was de laatste commandant van het opleidingschip Mercator. Nadien zette hij zich in voor het levend houden van de Belgische en Vlaamse maritieme traditie. Zijn inzet voor het bewaren van het vroegere school-schip Mercator kreeg veel aandacht.

- **Albert Himler** is technisch ingenieur mechanica. Hij werkte eerst bij het scheepsherstelbedrijf Mercantile, en van 1972 tot 1996 bij de Technische Dienst van het Havenbedrijf Antwerpen. Hij publiceerde baanbrekend werk over de industriële archeologie van de Antwerpse Wereldhaven.

- **Willem Lanszweert** zette zich vooral in voor de valorisering en popularisering van het Vlaamse zeevisserijverleden, en voor de uitbouw van het Nationaal Visserijmuseum, waarvan hij van 1988 tot 2010 conservator was.

- **Johan Sauwens** heeft zich als Vlaams minister van openbare werken ingezet voor het tot stand komen van het Decreet Varend Erfgoed Vlaanderen, voor de bescherming van watermonumenten en voor de bevordering van het recreatief gebruik van de Vlaamse waterwegen. Hij was ook de oprichter van de vzw 'Promotie Binnenvaart Vlaanderen'.

- **Nicolas Saverys** zette zich dan weer in voor de restauratie van het Redershuis, voor de uitbouw van het Museum Eugène van Mieghem en voor de modernisering van de Belgische scheepvaartwetgeving.

- **Paul Van Grembergen** tenslotte werd gelauwerd voor zijn bijdragen tot de totstandkoming van het Decreet Varend Erfgoed, en voor de uitbouw van het Vlaamse maritiem-archeologisch onderzoek.

Dr. Van Cleempoel herinnert aan 200 jaar Bonapartedok Ontstaan havendokken onderwerp van Academische zitting

ANTWERPEN - Dr. Van Cleempoel, voorzitter van de vzw Museum voor Rijn- en Binnenvaart, kiest steeds een interessant onderwerp voor de Academische zitting die traditioneel aan de Open Scheepvaartdagen voorafgaat. Dit jaar viel de keuze daarbij op het tweehonderdjarig bestaan van het Bonapartedok, het eerste dok achter een sluis, en meteen de oorsprong van de moderne haven van Antwerpen.

● **Ook in de negentiende eeuw werden de ruïnen nog lang gebruikt door de kleinere schepen.** FOTO ARCHIEF

Door Theo Frison

Hoewel Dr. Van Cleempoel niet op het lijstje stond van de gevierde ereleden van 'Watererfgoed Vlaanderen' heeft hij jarenlang baanbrekend werk geleverd op het vlak van de bescherming van het Watererfgoed. Met het museum voor Rijn- en Binnenvaart probeerde hij zoveel mogelijk oude scheepstypes en andere voorwerpen die met de binnenvaart te maken hadden, te verwerven en te beschermen. Daarbij horen de drie museumschepen, die al geruime tijd hun ligplaats in het Bonapartedok konden behouden. In de loop van de jaren werd ook een rijk archief opgebouwd, met vooral heel veel foto's 'uit de oude doos'. Wie het museum-schip Angèle bezoekt, kan er ken-

nis maken met een rijke verzameling foto's. Opvallend is daarbij de bekende foto met de twee schippersvrouwen, die van op de wal een binnenschip voorttrekken. Al in 2004 hield Dr. Van Cleempoel tijdens de Academische zitting een brandend pleidooi voor het bewaren van het maritiem erfgoed. Toen al was de zucht van de overheid naar besparingen een grote bedreiging geworden. Hij riep op tot een samenwerking tussen alle Antwerpse verenigingen voor zeevaart en binnenvaart.

Hij stelde zich ook vragen bij de opslorping van alle historische stukken en documenten van het Koninklijk Scheepvaartmuseum in het toen geplande Museum aan de Stroom (MAS). Op de huidige Academische zit-

ting zet Dr. Van Cleempoel het ontstaan van de huidige haven in de kijker. De oude havenactiviteiten speelden zich af op de Werf, in de schaduw van de Burcht, en op de ruïnen, die in de stad zelf kleine dokken zonder sluizen maakten. Na de Franse revolutie zette Frankrijk zich in om deze oude haven een nieuw leven te geven. In feite werd een haven toen opgedrongen aan een onwillig stadsbestuur. Er werd al vlug een eerste havenkapitein benoemd, die het niet zo gemakkelijk had met dat stadsbestuur dat helemaal niets wilde weten van scheepvaartactiviteiten. Om de toen al grotere schepen goed te kunnen ontvangen, waren afgesloten havendokken noodzakelijk. Toen de Corsicaan Napoleon Bonaparte Antwerpen bezocht, was hij al snel overtuigd van het potentieel van Antwerpen als meer noordelijk gelegen haven in de concurrentiestrijd met Engeland. Hij gaf het bevel om te starten met de bouw van

de eerste insteedokken. De bouw van het allereerste dok werd nog tijdens zijn bewind gestart, en zou later zijn familienaam meekrijgen: Bonaparte. Het tweede dok zou nadien onder het bewind van de Hollandse koning Willem gebouwd, een man die zich ook bewust was van de mogelijkheden van dit zuidelijk stuk Nederland. Het is de periode waarin de industrie zich ontwikkelde en waarin onder meer het bedrijf van John Cockerill in Luik startte. Een moderne industrie had ook moderne vervoersmogelijkheden nodig, zowel voor aanvoer als voor afvoer. Koning Willem zette dus de uitbouw van de Antwerpse haven voort.

Zitting

De academische zitting is gepland op vrijdag 2 september in het Antwerpse havenhuis. De aanvang is om 17 uur. Deelnemers moeten zich vooraf aanmelden op info@osd-antwerpen.be.

● **Dr. Van Cleempoel kiest elk jaar voor de Academische zitting een onderwerp dat tot het maritiem erfgoed behoort. Dit jaar wordt dat het 200 jaar oude Bonapartedok.** FOTO THEO FRISON